

Partnerskap i Nord-Gudbrandsdal:

For kulturlandskap og biomangfold

I Nord-Gudbrandsdal har aktører som kommuner, Statens Vegvesen, Nasjonal turistvei, grunneiere, Telenor, fylkesmannen og Bioforsk gått sammen for å bedre utsikt og trivsel, bevare det biologiske mangfoldet, bedre trafikksikkerheten og gi rikere opplevelser for de besøkende.

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal er knyttet til programmet Livskraftige kommuner. De satser på å ivareta kulturlandskapet som preger regionen. Landbruket har preget kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet gjennom mange generasjoners bruk og høsting. Det er også kulturminner og kulturmiljøer som er verdt å ta vare på, og gjøre synlige og tilgjengelige.

I Heidal i Sel er det satt fokus på å utsiktsrydde for å få kulturminner og kulturmiljøer fram i dagen, på en slik måte at det biologiske mangfoldet ivaretas. I tillegg har utsiktsryddingen som mål å bedre

trivselen for de fastboende, gi en rikere opplevelse for besøkende og bedre trafikksikkerheten. Bøverdalen i Lom er på utsiktssporet, som Heidal. I Vågå og Dovre er det i større grad henholdsvis bygninger og nettverksbygging som har vært i fokus.

Prosjektleder Ellen Anne Bergseng sitter på regionkontoret, prosjektet er lagt til regionrådet. Det er opprettet en styringsgruppe og prosjektet ledes av fagansvarlig ved landbruks- eller næringskontorene. Kommunene bevilger penger til prosjektet og vedtar rammebetingelsene.

Skogrydding i vanskelig terreng ned mot elva.

Utfordringen med regionale prosjekter er at forankring i den enkelte kommune kan bli litt løselig og eierforholdet sterkest i Regionrådet. Dette søker man å motvirke med denne modellen. De kommunene som har vært tydeligst i sin bestilling overfor prosjektlederen, har vært lettest å komme i gang med, forteller Bergseng.

Det er opprettet arbeidsgrupper som sikrer den lokale forankringen. Disse har den lokale kunnskapen og er med og sprer informasjon om prosjektet. Det er laget en skjøtselsplan basert på naturverdier i Heidal, som nasjonalt verdifullt kulturlandskap. Denne planen er veiledende for arbeidet og de valg som tas.

Prosjektleder Ellen Anne Bergseng.

Statens vegvesen er den *lengste* grunneieren, og stiller seg svært positive til utsiktsryddingen. Prosjektlederen kontakter også alle private grunneiere som blir berørt og de som grenser inn mot ryddeområdet. Det er utarbeidet skjemaer som hver enkelt grunneier signerer på.

Bærekraftig verdikjede

Det er viktig for prosjektets styringsgruppe at skjøtselen har en bærekraftig verdikjede med en langsiktig effekt. I forhold til utsiktsryddingen betyr dette: 1) grunneiere kan ta det av tynningsvirket som de ønsker å benytte til ved 2) resten av virket hugges til flis direkte i containere, det er gjort avtale med et biovarmeanlegg i kommunen om kjøp av flismaterialet 3) en vil prøve ut etterbeiting med geit på utvalgte strekninger, både med nylig ryddede strekninger og strekninger som ble ryddet for tre-fire år siden.

Alle strekningene som skal etterbeites ligger mellom veien og elva.

På de resterende strekningene skal det stubbebehandles, men neppe sprøytes. 4) På sikt ønsker en å prøve ut metoder for å kunne benytte flis fra tynningsvirke som dyrestrø i melkeproduksjon.

– Kommune til kommune læringen skjer nå, sier Bergseng, så de gevinstene ligger i stor grad foran oss. Selv peker hun på nytten av å bli coachet av LK-rådgiveren i sitt område: nyttig i forhold til å løfte blikket mot departementer, mot tilgjengelige nasjonale midler, overordnede perspektiver og andre nettverk.

Etterbeiting med geit er planlagt som et eget prosjekt i utsiktsryddingen. Bioforsk skal være med på dette arbeidet for å dokumentere effekten og økonomien ved å bruke geit. Det skal måles økonomi i forhold til den langsiktige ryddeeffekten, hvor ofte/lenge det må beites og i hvor mange år. Dessuten: Hvor mange geiter som må til, kostnader, og hvor hardt geitene kan presses uten at det går utover tilveksten på kjeene, eller dyrenes velferd. Den langsiktige finansieringen i forbindelse med kulturlandskap og utsiktsrydding anses som en utfordring. – Det skal vel ikke alltid prosjektorganiseres, spør Ellen Anne Bergseng?

Mer informasjon:

Prosjektleder: Ellen Anne Bergseng
e-post@regionkontoret.no
Tlf: 489 59 487

KS rådgiver: Marit Gilleberg
marit.gilleberg@ks.no
Tlf: 951 62 946

Fakta:

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal, Nasjonalparkriket, er knyttet til Livskraftige kommuner gjennom et kulturlandskapsprosjekt. Livskraftige kommuner – Kommunenettnettverk for miljø og samfunnsutvikling”, drives av KS, med finansiering fra MD.

Gode eksempler utfordrer andre til lignende tiltak, og fremmer debatten om veier til en bærekraftig utvikling.

– ovs sept 10